

Nr 18

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående överlåtelse av vissa kronan tillhöriga fastigheter inom kommunikationsdepartementets ämbetsområde; given Stockholms slott den 4 januari 1960.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF

Gösta Skoglund

Utdrag av protokollet över kommunikationsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 4 januari 1960.

Närvarande:

Ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden NILSSON, STRANG, ANDERSSON, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, NETZÉN, JOHANSSON, AF GEIJERSTAM, NORDLANDER.

Efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet, anmäler chefen för kommunikationsdepartementet, statsrådet Skoglund, frågor om överlåtelse av vissa fastigheter och anför därvid följande.

Med bifall till Kungl. Maj:ts därom i proposition 1959: 53 framlagda förslag har riksdagen i skrivelse nr 136 bemyndigat Kungl. Maj:t, bl. a., att under budgetåret 1959/60 utan riksdagens samtycke i varje särskilt fall besluta om försäljning av kronan tillhörig fast egendom, såframt taxeringsvärdet eller det vid särskild uppskattning utrönta saluvärdet å egendomen uppgår till högst 70 000 kr., ävensom förklarat, att detsamma skall gälla jämväl beträffande byte samt upplåtelse med tomträtt av sådan egendom.

Järnvägsstyrelsen har anmält fyra ärenden i vilka värdet av den till överlåtelse föreslagna egendomen överstiger eller kan beräknas överstiga 70 000 kr. I dessa fall erfordras alltså riksdagens medgivande till överlåtelsena.

Statens järnvägar

1

Med skrivelse den 21 november 1959 har *järnvägsstyrelsen* för Kungl. Maj:ts prövning överlämnat ett mellan styrelsen och Borlänge stad genom dess drätselkammare den 17 och 21 november 1959 ingånget avtal om reglering av bangårds- och spårförhållandena samt därmed sammanhängande markfrågor m. m. i Borlänge. Genom avtalet avses huvudsakligen *dels* att anlägga en ny gods- och rangerbangård, *dels* anlägga en ny personstation, *dels* utvidga de för järnvägsändamål erforderliga områdena inom staden, *dels* fördela vissa kostnader i samband med genomförandet av avtalet *dels* ock genomföra de markbyten mellan statens järnvägar och staden, som erfordras för de ändrade bangårds- och spåranläggningarna, samt i samband därmed reglera vissa andra markfrågor, allt i huvudsaklig överensstämmelse med till avtalet bifogade ritningar. Enligt avtalet överlåter staden till statens järnvägar med full äganderätt vissa i avtalet uppräknade områden, medan statens järnvägar å sin sida överlåter till staden likaledes med full äganderätt vissa i avtalet angivna områden. Särskild gottgörelse skall icke utgå mellan parterna i anledning av nämnda överlåtelser. Däremot har staden förbundit sig att bidra till kostnaderna för bangårdsombyggnaden med 5,5 milj. kr., vilket belopp indexreglerats enligt socialstyrelsens konsumentprisindex. De avtalslutande parterna avser — i den mån det är möjligt och ej annat befinnes påkallat med hänsyn till det ekonomiska läget och läget på arbetsmarknaden — att bangårdsombyggnaden skall kunna genomföras under en 10-årsperiod efter det avtalet blivit slutligt godkänt.

Beträffande avtalet i övrigt torde få hänvisas till handlingarna.

Stadsfullmäktige i Borlänge har genom beslut den 17 november 1959 godkänt avtalet. Beslutet har vunnit laga kraft.

Järnvägsstyrelsen meddelar bl. a., att bangårdsförhållandena i Borlänge sedan länge är otillfredsställande i vad gäller att tillgodose såväl järnvägens som industriernas och stadens intressen. Ovissheten om bangårdsfrågans slutliga lösning och i samband därmed stående frågor om sättet för huvudtrafikledernas — särskilt riksvägarnas — framdragande har gjort det omöjligt att vidtaga åtgärder för en välbehövlig och ändamålsenlig planering av stadens centrala delar. Vissa områden i staden har därför sedan flera år tillbaka varit belagda med byggnadsförbud.

De nuvarande bangårdsanordningarna skär samhället i två delar utan att staden har möjlighet att för rimliga kostnader trafikmässigt sammansmälta de norra och södra stadsdelarna. Vid de samråd i frågan, som järnvägsstyrelsen haft med byggnadsstyrelsen, har byggnadsstyrelsen ur stadsbyggnadsteknisk synpunkt uttalat sig emot varje tanke på att i framtiden avsevärt utöka bangårdsanordningarna i nuvarande plan- och höjdläge.

Då ett avgörande i bangårdsfrågan var av vital betydelse för fortsatt planering inom staden och enär järnvägsstyrelsen var ställd inför nödvändig-

heten att söka åstadkomma en med hänsyn till den ökade trafiken oundgänglig utvidgning av spårsystemet, ansåg båda parter det angeläget, att man sökte åstadkomma en överenskommelse i bangårdsfrågan. På grund härav har förhandlingar i frågan ägt rum mellan parterna genom särskilt tillsatta förhandlingsdelegerade. Vid förhandlingarna förelåg i juni 1957 ett erbjudande av staden att bidra med 5 milj. kr. till bangårdsombyggnaden under vissa förutsättningar. Under de fortsatta förhandlingarna ändrades stadens bidrag till 5,5 milj. kr., indexreglerat med december 1959 som bas.

Äganderätten till de markområden, som erfordras för de utvidgade bangårdsanordningarna, regleras av föreliggande förslag till avtal. Detta innebär i här ifrågavarande avseende markbyten utan erläggande av särskild lösen av någondera parten. Sålunda skall staden med full äganderätt från statens järnvägar erhålla markområden om tillhoppa ca 80 000 m². En stor del av dessa markområden kan icke av statens järnvägar överlåtas, förrän de frigjorts från nuvarande järnvägsanläggningar, således sedan bangårdsombyggnaden så gott som helt genomförts. Den markareal, som staden genom avtalet med full äganderätt överlåter till statens järnvägar, utgör ca 180 000 m². Dessa markområden skall med några få undantag av statens järnvägar tillträdas så snart avtalet blivit slutligt godkänt. Att markområdena trots skillnaden i areal skall bytas utan lösen beror på att de vid företagen ekonomisk värdering bedömts i stort sett likvärdiga. Vid den värdering, som låg till grund för avtalet, uppskattades statens järnvägars resp. stadens markområden till 1,2 resp. 1,3 milj. kr.

Beträffande överlåtelsen torde i övrigt få hänvisas till handlingarna.

Byggnadsstyrelsen har under hand meddelat, att styrelsen i princip icke har något att erinra mot att avtalet godkännes.

Departementschefen

Förevarande avtal har tillkommit för att möjliggöra en rationell ombyggnad av bangårdsanläggningarna i Borlänge. Nämnda ombyggnad — som även anmälts i årets statsverksproposition (bil. 28 s. 70 f.) — har enligt min mening en hög angelägenhetsgrad. Med hänsyn härtill och då avtalet i fråga synes godtagbart för statens del förordar jag, att riksdagens bemyndigande att godkänna avtalet inhämtas. I detta sammanhang vill jag meddela, att den av mig under statens järnvägars fond i statsverkspropositionen (bil. 28 s. 85) förordade medelsförbrukningen för budgetåret 1960/61 möjliggör ett påbörjande av ombyggnaden av Borlänge bangård under nästa budgetår.

Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att bemyndiga Kungl. Maj:t att godkänna det av järnvägsstyrelsen ingångna avtalet om reglering av bangårds- och spårförhållandena samt därmed sammanhängande markfrågor m. m. i Borlänge.

2

Med skrivelse den 2 oktober 1959 har *järnvägsstyrelsen* för Kungl. Maj:ts prövning överlämnat ett mellan styrelsen och Falköpings stad genom dess drätselkammare den 3 augusti och 2 oktober 1959 ingånget avtal, enligt vilket styrelsen — under förutsättning av Kungl. Maj:ts godkännande — för en köpeskilling av 125 000 kr. till staden överlåter all den statens järnvägar tillhöriga mark, som ingår i kvarteren Hunden och Rådjuret samt i Älla- och Falegatorna i Falköping. Markens läge framgår av ett till styrelsens skrivelse bifogat utdrag av förslag till ändring av stadsplan för del av Falköpings stad. Beträffande avtalet i övrigt torde få hänvisas till handlingarna.

Järnvägsstyrelsen meddelar, att i försäljningen ingår tre bostadshus med tillhörande uthus. Bostadshusen, som är uppförda åren 1867—1874, innehåller sammanlagt tolv lägenheter, varav två om ett rum och kök och övriga om två rum och kök. Vatten, avlopp och elljus finnes, men övriga bekvämligheter saknas. De sammanlagda årliga hyresinkomsterna har utgjort 5 716 kr. Taxeringsvärdet för den till försäljning ifrågasatta egendomen utgör 88 000 kr., varav byggnadsvärde 45 000 kr. och markvärde 43 000 kr.

Då den till försäljning ifrågasatta egendomen icke är och ej heller beräknas bli erforderlig för något statens järnvägars ändamål, hemställer styrelsen om godkännande av avtalet.

Bostadsstyrelsen har i yttrande den 9 januari 1959 till järnvägsstyrelsen ansett markens värde utgöra ca 125 000 kr.

Departementschefen

Jag tillstyrker den av järnvägsstyrelsen föreslagna försäljningen och hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att bemyndiga Kungl. Maj:t att godkänna det av järnvägsstyrelsen ingångna avtalet avseende försäljning av all den statens järnvägar tillhöriga mark, som ingår i kvarteren Hunden och Rådjuret samt i Älla- och Falegatorna i Falköpings stad.

3

Med skrivelse den 14 november 1959 har *järnvägsstyrelsen* för Kungl. Maj:ts prövning överlämnat ett mellan styrelsen och Ockelbo kommun den 28 oktober och 14 november 1959 ingånget avtal enligt vilket styrelsen — under förutsättning av Kungl. Maj:ts godkännande — för en köpeskilling av 128 000 kr. till kommunen överlåter fastigheten Prästbordet 1¹⁵ i Ockelbo socken av Gävleborgs län. I försäljningen ingår två på fastigheten befintliga bostadshus med tillhörande uthus. Beträffande avtalet i övrigt torde få hänvisas till handlingarna.

Kommunalfullmäktige i Ockelbo har den 28 oktober 1959 godkänt avtalet. Beslutet har vunnit laga kraft.

Järnvägsstyrelsen meddelar, att bostadshusen, som uppfördes åren 1919—1921, innehåller vardera fyra lägenheter om två rum och kök. Det ena huset moderniserades år 1955, medan det andra saknar moderna bekvämligheter. Lägenheterna är i relativt gott skick. De sammanlagda årliga hyresinkomsterna utgjorde år 1958 7 650 kr. Bostadshusen är åsatta ett taxeringsvärde av 100 000 kr. Särskilt taxeringsvärde på marken finnes icke. Fastigheten är icke och beräknas ej heller bli erforderlig för något statens järnvägars ändamål.

Bostadsstyrelsen har i utlåtande den 4 december 1959 — efter hörande av länsbostadsdirektören i Gävle — uttalat, att styrelsen icke vill motsätta sig försäljning för den föreslagna köpeskillingen, 128 000 kr. Denna köpeskillning får enligt bostadsstyrelsens mening icke utgöra skäl för en höjning av vid statlig belåning godtagbar tomtkostnad för färdig tomtmark.

Departementschefen

Jag tillstyrker den av järnvägsstyrelsen föreslagna försäljningen och hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att bemyndiga Kungl. Maj:t godkänna det av järnvägsstyrelsen ingångna avtalet avseende försäljning av fastigheten Prästbordet 1¹⁵ i Ockelbo socken av Gävleborgs län.

4

Med skrivelse den 30 november 1959 har järnvägsstyrelsen för Kungl. Maj:ts prövning överlämnat ett mellan styrelsen och Hyresgästernas Sparkasse- och Byggnadsförening i Nässjö u. p. a. den 25 och 30 november 1959 ingånget avtal, enligt vilket styrelsen — under förutsättning av Kungl. Maj:ts godkännande — för en köpeskillning av 240 000 kr. till föreningen försäljer all statens järnvägar tillhörig mark i kvarteret Björnen, vilket kvarter ingår i stadsägan nr 1 i Nässjö stad. Det till försäljning avsedda området, vilket omfattar ca 12 300 m², har utmärkts på ett till styrelsens skrivelse fogat utdrag av stadsplan. I försäljningen ingår på området befintliga åtta bostadshus samt två uthus. Beträffande avtalet i övrigt torde få hänvisas till handlingarna.

Järnvägsstyrelsen meddelar, att varje bostadshus inrymmer fyra lägenheter om två rum och kök. Byggnaderna är uppförda av trä. Samtliga lägenheter är försedda med lokalvärmeledning samt vatten och avlopp. I tolv av lägenheterna har insatts elektriska spisar och nya lokalvärmeledningspannor. I övriga lägenheter finns vedspisar och värmepannor av äldre typ. Under samtliga hus är källare inredd. Hyresinkomsterna för de 32 lägenheterna utgjorde under år 1958 ca 25 600 kr. Taxeringsvärdet för den till försäljning ifrågasatta egendomen är 256 000 kr., varav markvärde 61 200 kr.

Bostadshusen har under senare år genomgått endast oundgängliga invändiga reparationer, såsom utbyte av sönderbrända våningsvärmepannor samt ordinärt underhåll av målning och tapetsering. Om nybyggnad ej sker, krävs stora utgifter för förbättringar och underhåll av husen. Skulle den ifrågasatta försäljningen anstå, kommer statens järnvägar att vidkännas förluster på bostadshusen. Den till försäljning ifrågasatta egendomen är icke och beräknas ej heller bli erforderlig för något statens järnvägars ändamål.

Bostadsstyrelsen har i yttrande till järnvägsstyrelsen den 26 november 1959 uttalat, att den inte vill motsätta sig, att egendomen försäljes för en köpeskillning av 240 000 kr.

Departementschefen

Jag tillstyrker den av järnvägsstyrelsen föreslagna försäljningen och hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att bemyndiga Kungl. Maj:t att godkänna det av järnvägsstyrelsen ingångna avtalet avseende försäljning av all statens järnvägar tillhörig mark i kvarteret Björnen i Näs-sjö.

Till vad föredragande departementschefen under punkterna 1—4 hemställt, däri statsrådets övriga ledamöter instämmer, behagar Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Nils Engdahl